

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

BILTEN

MAJ-JUL 2008

SADRŽAJ

1. *Konferencija za novinare, 16. Maj 2008.: „Parlamentarna izborna kampanja i borba protiv korupcije: šta su stranke obećavale i šta mogu već sada da učine“*
2. *Saopštenje za javnost, 2. Jun 2008.: „RIK je dužan da izvrši svoju zakonsku obavezu a ne da traži izveštaje za nepostupanje“*
3. *Konferencija za novinare, 19. Jun 2008.*
4. *Konferencija, 20. Jun 2008.: „Zaštita prava ponuđača“*
5. *„Zaštita prava ponuđača i zaštita javnog interesa“, 20. Jun 2008.*
6. *Saopštenje za javnost, 26. Jun 2008.: „RIK je dostavila deo traženih izveštaja o finansiranju kampanje“*
7. *Saopštenje za javnost, 30. Jun 2008.: „Blanko ostavke nisu rešenje za korupciju u parlamentu“*
8. *Saopštenje za javnost, 2. Jul 2008.: „Povraćaj sredstava u budžet“*
9. *Saopštenje za javnost, 29. Jul 2008.: „Borba protiv korupcije i evropske integracije Srbije“*

Organizacija Transparentnost – Srbija održala je konferenciju za štampu

Parlamentarna izborna kampanja i borba protiv korupcije: šta su stranke obećavale i šta mogu već sada da učine

u petak, 16. maja 2008, u prostorijama organizacije, u ulici Despota Stefana broj (29. novembra) 36 na prvom spratu, sa početkom u 11 časova

Dnevni red:

11:00 - 11:15 Borba protiv korupcije kao tema predizborne kampanje i polaganje računa o finansiranju izborne kampanje – prof. Vladimir Goati, predsednik organizacije Transparentnost – Srbija

11:15 - 11:25 Kako parlamentarne političke stranke mogu da dokažu da zaista žele da se bore protiv korupcije – predlozi organizacije Transparentnost – Srbija za ograničenje u korišćenju imuniteta narodnih poslanika i državnih funkcionera – Nemanja Nenadić, programski direktor TS

Teme konferencije:

Protekla predizborna kampanja je bila prilika da bitni učesnici na političkoj sceni još jednom daju obećanja da će se boriti protiv korupcije. Na ovoj konferenciji za štampu ćemo se kratko osvrnuti na to šta su pojedine stranke obećavale u vezi sa borbom protiv korupcije, i predstaviti stavove organizacije Transparentnost – Srbija o tome šta parlamentarne političke stranke već sada (pre formiranja vladajuće koalicije) mogu da učine kako bi potvrdile svoju spremnost za borbu protiv korupcije.

Na konferenciji za štampu ćemo predstaviti konkretne predloge aktivnosti koje bi političke stranke mogle da preduzmu u vezi sa:

1. Obezbeđivanjem uvida javnosti u podatke o finansiranju izborne kampanje
2. Obezbeđivanjem potpisivanja sporazuma između političkih stranaka da se ustavna garancija imuniteta narodnih poslanika i drugih državnih funkcionera predviđena članom 103. ne koristi kao prepreka za ispitivanje postojanja krivične odgovornosti za dela sa elementom korupcije

Saopštenje za javnost

RIK je dužan da izvrši svoju zakonsku obavezu a ne da traži izgovore za nepostupanje

Organizacija Transparentnost – Srbija ocenjuje kao potpuno netačne tvrdnje funkcionera Republičke izborne komisije da „ne postoji sankcija“ za učesnike na izborima koji nisu podneli izveštaje o finansiranju kampanje, i da „RIK može samo da konstatuje u svom izveštaju da one taj posao nisu obavile“.

Naprotiv, sankcija postoji, i sasvim je precizno određena u članu 19, stav 1, tačka 4 Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ne samo da je kažnjivo nepodnošenje izveštaja u roku od deset dana od okončanja izborne kampanje, već je kažnjivo i podnošenje izveštaja koji nije sačinjen u svemu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom Ministarstva finansija koji reguliše sadržaj i način popunjavanja izveštaja o finansiranju kampanje.

Kazne su novčane i izriču se u prekršajnom postupku koji su ovlašćeni da pokrenu Republička izborna komisija (koja vrši proveru podataka iz izveštaja) i mesno nadležni opštinski javni tužilac. Do sada ovakvi postupci, i pored brojnih sumnji u tačnost izveštaja i regularnost finansiranja kampanje nikada nisu vođeni, upravo zbog neaktivnosti organa koji treba da ih pokrenu.

U situaciji kada čak i funkcioneri RIK nedovoljno poznaju odredbe Zakona o finansiranju partija čiju kontrolu treba da vrše, teško je nadati se da bi ta kontrola mogla da donese ikakve rezultate, a još teže odupreti se utisku da je reč o svesnom zanemarivanju svojih obaveza radi zaštite interesa onih koji su se oglušili o pravila finansiranja kampanje.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 2. jun 2008.

*Organizacija Transparentnost – Srbija održala je konferenciju za štampu u **četrvtak, 19. juna 2008**, u prostorijama organizacije, u ulici Despota Stefana broj (29. novembra) 36 na prvom spratu, sa početkom u **11 časova***

Dnevni red:

11:00 - 11:15 Šta se može očekivati od kontrole podataka o finansiranju izborne kampanje za predsednicke izbore kao i kampanja za parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore? – prof. Vladimir Goati, predsednik organizacije Transparentnost – Srbija

11:15 - 11:25 Koje su pretpostavke za uspesniju borbu Republicke Vlade protiv korupcije?– Nemanja Nenadić, programski direktor TS

11:25 – 11:35 Znacaj uspostavljanja odeljenja interne revizije budzetskih korisnika kao nacin za kontrolu javnih nabavki – Bojana Medenica, saradnik Transparentnost Srbija

Organizacija Transparentnost – Srbija u saradnji sa misijom OEBS u Srbiji održala je konferenciju za štampu

„Zaštita prava ponuđača“

u prostorijama Medija Centa, Sava Centar, ulica Milentija Popovića broj 9/II, dana 20.juna 2008, sa sledećim dnevnim redom:

10.30 – 11.00	Prijava i registracija učesnika
11.00 – 11.20	Uvodna reč ▪ Stefano Donati, savetnik za pitanja ekonomske transparentnosti, Misija OEBS-a u Srbiji
11.20. – 11.40	Saša Varinac, predsednik Komisije za zaštitu prava
Funkcionisanje zaštite prava u Srbiji
11.40 – 11.55	Danilo Pejović, rukovodilac projekta, Transparentnost Srbija
Koliko ponuđači znaju o zaštiti prava i veruju u nju
11.55 – 12.15	Nemanja Nenadić, programski direktor Transparentnost Srbija
Zaštita prava ponuđača i zaštita javnog interesa
12.15 – 12.30	Rade Đurić, Transparentnost Srbija
Iskustva iz slučajeva Savetovališta
12.30– 13.00	<i>Diskusija i zaključci</i>
13.00	Koktel

Glavni razlozi za organizovanje konferencije

Transparentnost –Srbija u saradnji sa Misijom OEBS-a u Srbiji od oktobra 2007. god. sprovodi projekat „Savetodavna pomoć ponuđačima“. Polazeći od ideje da je zaštita prava ponuđača jedan od najvažnijih oslonaca regularnosti javnih nabavki, Transparentnost-Srbija u proteklih deset meseci ponuđačima pruža besplatnu savetodavnu pomoć u oblasti zaštite prava. Na konferenciji povodom završetka projekta, će biti predstavljeni glavni nalazi tokom sprovođenja projekta, uočeni problemi, mogućnosti njihovog prevazilaženja kao i reprezentativni slučajevi u radu savetovališta koji će biti objavljeni u posebnoj publikaciji.

Konferencija ima za cilj da okupi predstavnike relevantnih državnih institucija (Državne revizorske institucije, Komisije za zaštitu prava, Uprave za javne nabavke, Ministarstva finansija, Javnog pravobranilaštva), ponuđača i stručne javnosti, kao prilika da se razmene iskustva i otvori diskusija o najvažnijim temama iz oblasti zaštite prava.

Zaštita prava ponuđača i zaštita javnog interesa

Čemu postupak zaštite javnog interesa?

Firme koje učestvuju u postupcima javnih nabavki imaju u nekim situacijama interes da ospore radnje naručilaca za koje smatraju da narušavaju njihovo pravo da se ravnopravno nadmeću za dobijanje posla. Takav interes imaju i firme koje bi po svojim kvalifikacijama učestvovala u postupcima javnih nabavki, ali im je to onemogućeno merama naručioca kojima se neopravdano smanjuje konkurencija ili privileguju određeni potencijalni ponuđači.

Međutim, firme neće uvek biti spremne da pokrenu postupak pred Komisijom za zaštitu prava. Razlozi za to mogu biti raznorodni, počev od želje da se „ne zamere“ onima od kojih se nadaju da će dobiti posao u budućnosti, preko neverice da će imati ikakve koristi za sebe od toga da obore tender (gde naspram neizvesne buduće koristi leži izvestan trošak u slučaju da zahtev za zaštitu prava ne bude prihvaćen). Najzad, sasvim su moguće situacije u kojima se zakon očigledno krši, ali to ne ide na uštrb nijednom od učesnika u postupku. Dakle, očigledno je da postoje situacije u kojima javni interes (definisani pravilima iz Zakona o javnim nabavkama) ne može računati na potencijalne ponuđače kao jedinog zaštitnika, već su mu potrebne i dodatne garancije.

Takve garancije se mogu pronaći u sankcijama koje su propisane Zakonom o javnim nabavkama (prekršajne kazne, ništavost ugovora) i Krivičnim zakonikom, kao i u raznim kontrolnim mehanizmima koji su uređeni drugim propisima (kontrola od strane budžetske inspekcije, interna revizija, revizija od strane Državne revizorske institucije, postupak pred sudom za oglašavanje ugovora o javnoj nabavci ništavim). Međutim, ovi mehanizmi po pravilu stupaju na scenu (ako ih uopšte bude) tek nakon što je postupak nabavke okončan i ugovor zaključen.

S druge strane, znatno je efikasnije obezbediti zaštitu javnog interesa dok postupak još uvek traje, odnosno pre nego što potencijalna šteta od kršenja zakonskih pravila uopšte nastane.

Zaštita javnog interesa i predlog novog Zakona o javnim nabavkama

U sklopu javne rasprave o donošenju novog Zakona o javnim nabavkama, organizacija Transparentnost – Srbija je Ministarstvu finansija, koje je pripremalo ovaj zakonski tekst, uputila predloge za izmenu radne verzije sa kojom se u javnu raspravu ušlo.¹

Naši predlozi su delimično prihvaćeni u tom smislu što je proširen krug organa koji mogu da pokrenu postupak zaštite javnog interesa (ne samo Uprava za javne nabavke, već i javni pravobranilac i državni organ ili organizacija koja je ovlašćena da vrši nadzor nad poslovanjem

¹ Ови предлози су припремљени у оквиру пројекта Транспарентност – Србија *Изградња капацитета јавних набавки у Србији* који се спроводи уз подршку Foreign and Commonwealth Office.

naručioca). U našem predlogu pored njih bili izričito pomenuti još i Državna revizorska institucija, Komisija za zaštitu konkurencije, Ministarstvo finansija i javni tužilac.

Druga prihvaćena sugestija je vezana za činjenicu da zaštita javnog interesa ne bi trebalo da posluži kao zamena za postupak zaštite prava ponuđača. Stoga se u predlogu Zakona našla odredba koja brani firmama koje su mogle neposredno da podnesu zahtev za zaštitu prava, a to nisu učinile, da traže od državnih organa da pokrenu postupak zaštite (praktično, umesto njih).

Čini nam se međutim da bi bilo od koristi da se zakonom utvrde kriterijumi ili makar smernice za situacije kada državni organ mora ili treba da podnese zahtev za zaštitu javnog interesa. Naime, valjalo bi predvideti da se to čini pre svega u situacijama kada povreda pravila o javnim nabavkama prethodi da ugrozi interese koji su širi od interesa konkretnih naručilaca.

Druga stvar o kojoj zakonodavac, ali i organi kojima će biti poverena mogućnost/obaveza podnošenja zahteva za zaštitu javnog interesa treba da misle jesu rokovi za postupanje. Očigledno je da je zbog rokova za pokretanje i vođenje postupka pred Komisijom za zaštitu prava nužno da i ovi organi (npr. javni pravobranilac, Uprava za javne nabavke, inspekcijски organi) reaguju veoma brzo, praktično, čim dođu do saznanja da je do neke povrede Zakona o javnim nabavkama došlo.

S tim u vezi je i pitanje kapaciteta za takvo delovanje. Ukoliko se želi zaista efikasna zaštita javnog interesa potrebno je bitno uvećati kapacitete Uprave za javne nabavke i drugih ovlašćenih organa, i obaviti obuku ili specijalizaciju jednog broja službenika u javnom pravobranilaštvu i drugim organima.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 20. jun 2008.

Saopštenje za javnost

Blanko ostavke nisu rešenje za korupciju u parlamentu

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da „blanko ostavke“, koje narodni poslanici predaju stranačkom rukovodstvu ne predstavljaju garanciju da će parlament biti zaštićen od korupcije. Naprotiv korišćenje ovog u suštini nedemokratskog i anahroničnog mehanizma samo premešta mogućnost korupcije jedan stepenik više – od pojedinačnih poslanika na stranačko rukovodstvo i time čak povećava mogućnost korupcije.

Odredba člana 102 stav 2 Ustava prema kojoj je „narodni poslanik slobodan, da pod uslovima određenim zakonom, neopozivo stavi svoj mandat na raspolaganje političkoj stranci na čiji predlog je izabran za narodnog poslanika“, po kojoj je Srbija jedinstvena u Evropi, potpuno je sporna iz nekoliko razloga. Naime on pretvara poslanike od autonomnih individua koji odlučuju o interesima političke zajednice u potpuno zavisne (zamenljive) instrumente, megafone vrhova političkih stranaka. Navedenom odredbom se čak deluje protiv načela iz člana 5 stav 4 Ustava, prema kojem „političke stranke ne mogu neposredno vršiti vlast, *niti je potčiniti sebi*“. Osim toga, da bi „stavljanje mandata na raspolaganje“ bilo pravno valjano, trebalo bi ispuniti i „uslove određene zakonom“. Pošto ti uslovi nisu zakonom propisani, veliko je pitanje da li do sada predate „blanko ostavke“ narodnih poslanika novog skupštinskog saziva uopšte proizvode pravno dejstvo.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 30. jun 2008.

Saopštenje za javnost

Povraćaj sredstava u budžet

Transparentnost Srbija pozdravlja upravo postignuti dogovor između parlamentarnih stranaka i Ministarstva finansija o vraćanju u budžet viška isplaćenog novca za finansiranje redovnog rada političkih stranaka u 2006 godini.

Na taj način će biti rešen problem na koji je naša organizacija ukazala još 20. Septembra 2007 godine. Ovim važnim korakom političke stranke, kao najmoćniji politički akteri, pokazuju spremnost na poštovanje izuzetno važnog Zakona o finansiranju političkih stranaka (donetog 2003.). Nadamo se da će i u svim drugim slučajevima političke stranke preko svojih predstavnika u Odboru za finansije Narodne skupštine i Republičke izborne komisije obezbediti primenu odredaba tog Zakona.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 2. jul 2008.

Saopštenje za javnost

Borba protiv korupcije i evropske integracije Srbije

Organizacija Transparentnost – Srbija ukazuje javnosti da će se Srbija neminovno, kada budu otklonjene druge prepreke na putu evropskih integracija, suočiti sa pitanjem delotvornosti borbe protiv korupcije. Najnoviji primer suspenzije evropske pomoći Bugarskoj zbog sumnje na korupciju u raspodeli EU fondova, pokazuju da će i Srbija biti pod stalnim nadzorom, naročito nakon početka primene SSP i najavljenog pojačanog priliva evropskih fondova.

Bez obzira na korisnost spoljnog nadzora EU, ne treba gajiti iluzije da on može biti dovoljan da obezbedi suzbijanje korupcije i sprečavanje zloupotrebe domaćeg budžeta i javne imovine. Sve dok ne bude na sistemski način obezbeđeno sprovođenje antikorupcijske strategije usvojene još 2006, dok organi zaduženi za sprovođenje antikorupcijskih zakona ne budu dobili potrebne uslove za rad i dok kroz delotvornu kontrolu poštovanja pravila o finansiranju stranaka i javnosti u radu državnih organa ne budemo stali na put političkoj korupciji, ne možemo se nadati krupnijem iskoraku na ovom polju, bez obzira na napredak u svim ostalim sferama približavanja EU.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 29. jul 2008.